

Реєстрація надається строком на 15 років з можливістю її продовження на такий самий строк.

Реєстрація ТМ може бути скасована протягом усього терміну дії свідоцтва. Третя сторона може звернутись у відомство із заявою про ануляцію на підставі невикористання ТМ (відсутність дій з ТМ впродовж попередніх трьох років) [9].

Отже, товарна марка - це складова елементу комплексу маркетингу «товар». Реєстрація ТМ у більшості розглянутих країн подібні. Український бізнес поступово переорієнтується на ринки Європейського Союзу, що є позитивним кроком для адаптації законодавства до європейських норм.

Україні можна перейняти досвід Канади щодо публікації заявок ТМ, що дає право протягом установленого терміну третій особі подати заперечення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Національна реєстрація торгової марки в Україні. *Юстікон : юридична компанія*. URL : <https://justicon.ua/ua/service/nacionalnaa-registracia-torgovoi-marki-v-ukraine.html>

2. Мироненко Н. Захист прав на торговельні марки : українська практика та європейський досвід. *Право України*. 2018. №3. С. 30-39.

3. Міжнародна реєстрація торгової марки. *IPStyle*. URL : <https://ipstyle.ua/ua/mizhnarodna-reiestracija-torgovoi-marki>

4. European Union Intellectual Property Office (EUIPO). *European Union*. URL : https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/euipo_en

5. Реєстрація торгової марки в Чехії. *IPStyle*. URL : <https://ipstyle.ua/ua/reiestracija-torgovoi-marki-v-chehii>

6. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 р. : Міжнародний документ від 20.03.1883 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_123#Text

7. Реєстрація торгових марок в Польщі. *IPStyle*. URL : <https://ipstyle.ua/ua/reiestracija-torgovih-marok-v-polshhi>

8. Особливості реєстрації торгової марки в США. *IPStyle*. URL : <https://ipstyle.ua/ua/osoblivosti-reiestracii-torgovoi-marki-v-ssha>

9. Реєстрація торгової марки в Канаді. *IPStyle*. URL : <https://ipstyle.ua/ua/reiestracija-torgovoi-marki-v-kanadi>

Вікторія ЧЕРЕПАНОВА

к.е.н., професор, Національний технічний університет «ХПИ»

Олександр ДІХТЕНКО

аспірант, Національний технічний університет «ХПИ»

**УПРАВЛІННЯ НЕТЕХНОЛОГІЧНИМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ
АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА НА ЗАСАДАХ
РЕФЛЕКСИВНО-ВАРТІСНОГО ПІДХОДУ**

Сьогодні в українській економічній практиці спостерігається фрагментарність та розриви в управлінні інтелектуально-інноваційною сферою, що суттєво знижує кінцеві результати виробничо-комерційної діяльності промислових підприємств. Нестабільний стан вітчизняної економіки та низький рівень конкурентоспроможності українських товарів та послуг визначають необхідність формування нової і інтелектуально-інноваційної політики підприємств. Тому в дослідженні проблем інноваційного розвитку вітчизняних підприємств слід насамперед застосовувати нетрадиційні підходи, одним з яких є рефлексивно-вартісний.

Під інтелектуально-інноваційною діяльністю розуміється створення та використання підприємствами товарів і виробничих процесів, які є для них новими. Таким чином, говорячи про інтелектуально-інноваційну діяльність, дослідники, які дотримуються цього визначення [1, 2], зосереджують увагу на технологічних інноваціях. Однак низка інших авторів [3, 4] розглядає також і нетехнологічні інновації, зокрема інституційні, соціальні та освітні інновації, а також організаційні зміни. Поняття результатів інтелектуальної діяльності, що виражається у проведенні цілеспрямованих змін або впровадженні нових методів, що значно покращують процеси на підприємстві, а також засоби та прийоми управління внутрішнім середовищем підприємства (у сфері маркетингу, екології, права, взаємовідносин із соціальним середовищем тощо).

У світовому науковому співтоваристві спостерігається зростаючий інтерес до тих процесів, які впливають на створення та розвиток нових ідей, об'єктів та підходів. Інновації розглядаються в контексті вибору стратегії, структури організації та процесів, що відбуваються в ній, що включається до поняття "нетехнологічні інновації". Таку тенденцію можна спостерігати і в практиці: у Німеччині питома вага організацій, які здійснювали нетехнологічні інновації, загалом організацій промислового виробництва становить 75,9%, у Польщі - 29,8%. В Україні цей показник має нижчий рівень – 5,8% та 2,3% відповідно [8]. Загалом спостерігається позитивна динаміка цього показника в Україні, що дозволяє говорити про збільшення питомої ваги організацій, які здійснювали нетехнологічні інновації [7].

Рефлексія – це розумовий процес, який заохочує керівника та учасників інтелектуально-інноваційного проекту мислити критично, щоб оцінити його новизну, ефективність, вартісні характеристики і зробити відповідні висновки. Рівень інтелектуально-інноваційної активності, перш за все, залежить від індивідуального інноваційного стилю діяльності, який формується на основі рефлексії. Показник рефлексії важливий для самостійного пошуку в сфері інтелектуально-інноваційної творчості, інноваційної культури. Більшість фінансових інвесторів хочуть знати, що буде результатом інтелектуально-інноваційного проекту, як вони співвідносяться з цілями його виконання і які ресурси використовуються. При цьому зрозуміло, що більшість інвесторів вважають, що фактичний контроль і оцінка - це справа керівника інтелектуально-

інноваційного проекту, тому вони хочуть лише здійснювати фінансові операції, бути в курсі вихідного, завжди мати оперативну інформацію і отримувати очікувану ефективність. Рефлексивно-вартісне управління, як інструмент розвитку нетехнологічних інновацій, розроблено з метою налагодження комунікацій між учасниками інтелектуально-інноваційного проекту, що дозволить їм мати більший вклад у структурні зміни на підприємстві.

Рефлексивно-вартісний підхід найбільш ефективний для прийняття обґрунтованого адекватного управлінського рішення, оскільки враховує поведінку інших учасників ринку та сприяє взаємодії людей, природних, технічних та інших систем. Рефлексія - кумулятивний творчий процес, це той механізм, завдяки якому здійснюється будь-який інноваційний розвиток, при цьому кожна з систем має свою особливу форму рефлексії, і виробляє свій, властивий тільки їй інноваційний досвід [5, 6]. Рефлексивно-вартісний підхід сприяє повнішому розкриттю проблеми інноваційного розвитку при взаємодії всіх ланок органів управління підприємством.

Головними передумовами використання рефлексивно-вартісного підходу для забезпечення інтелектуально-інноваційного розвитку сучасних підприємств є те, що [9-11]:

а) результати заходів у рамках інноваційних проектів не можуть бути визначені заздалегідь. Вони виникають у ході реалізації проекту у процесі складної взаємодії між усіма учасниками, тобто не мають чітких причинно-наслідкових зв'язків. З цим часто не справляються підприємства, чий досвід раніше був пов'язаний з простим виконанням планів проекту і був націлений на раціональне планування;

б) завдання дослідження часто можуть бути змінені під впливом зовнішніх факторів, що потребує більшої гнучкості від керівників підприємств, вони мають бути здатні перебудовуватися та діяти у абсолютно нових напрямках. У цій невизначеній та складній ситуації керівникам проектів доведеться перемикатися між конкретними системними заходами та їхніми передбачуваними довгостроковими наслідками.

Таким чином, з метою забезпечення інноваційного розвитку підприємств очевидним стає застосування рефлексивно-вартісного підходу, який враховує «ірраціональне» в управлінні та сприяє розробці нових інноваційних моделей мислення та дій у непередбачених ситуаціях. Рефлексивно-вартісний підхід спрямовано заохочення інноваційних ініціатив, особливо у стадії проектування. Учасники інноваційного проекту здійснюють рефлексивне управління шляхом реконструкції труднощі, що виникла, і виявлення її причин, а також моніторингу розвитку економічних систем та їх рушійних сил [12]. Використання рефлексивного підходу покликано забезпечити життєздатність інноваційної системи. У той же час, будь-яка діяльність, що містить у собі рефлексивну складову, стимулює процеси дослідження та навчання, спрямовані на інноваційність.

Використання рефлексивно-вартісного підходу, на наш погляд, має всі можливості для забезпечення працездатності інтелектуально-інноваційної системи. У той же час, люба діяльність, що містить в собі рефлексивно-вартісну складову, стимулює процеси дослідження і навчання, спрямовані на інноваційність. Використання рефлексивного підходу в інноваційних процесах передбачає звернення до проблем, які залишаються неясними або невловимими для менеджера проекту, або за якими не спостерігається значний прогрес у складній ситуації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Перерва П.Г. Інтелектуальна власність: магістерський курс: підручник / П.Г.Перерва, В.І.Борзенко, Т.О.Кобелева ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків : Планета-Прінт, 2019. 1002 с. URL:<http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/415723>.
2. Косенко О.П. Кон'юнктура технологічного ринку: оцінка ризиків комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності / О. П. Косенко, Т. О. Кобелева, П. Г. Перерва // Вісник Нац. техн. ун-ту "ХПІ" : зб. наук. пр. Темат. вип. : Технічний прогрес і ефективність виробництва. Харків : НТУ "ХПІ", 2014. № 33 (1076). С. 76-87. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/9383>
3. Перерва П.Г. Підвищення конкурентоспроможності машинобудівних підприємств на засадах синергетичного бенчмаркінгу / П. Г. Перерва, Т. О. Кобелева, Н. П. Ткачова // Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка": зб. наук. праць. Сер.: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – Львів : Львівська політехніка, 2015. № 819. С. 167-174. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/27108>
4. Kosenko O.P. The definition of industry park electrical products / O. P. Kosenko, T. O. Kobieliyeva, N. P. Tkacheva // Науковий вісник Полісся = Scientific bulletin of Polissia. 2017. № 3 (11), ч. 2. С. 43-50. URI: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/48754>
5. Kosenko O.P. Forecasting industry park electrical products / O. P. Kosenko, T. O. Kobieliyeva, N. P. Tkacheva // Науковий вісник Полісся = Scientific bulletin of Polissia. 2017. № 4 (12), ч. 2. С. 106-111. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/48755>
6. Перерва П.Г. Збалансована система показників в інноваційно-інвестиційній політиці промислового підприємства / П. Г. Перерва, Т. О. Кобелева, Н. П. Ткачова // Вісник Нац. техн. ун-ту "ХПІ" : зб. наук. пр. Темат. вип. : Технічний прогрес та ефективність виробництва. – Харків : НТУ "ХПІ", 2015. – № 60 (1169). – С. 50-54. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/21105>
7. Pererva P.G., Kocziszky G., Somosi Veres M., Kobieliyeva T.A. Compliance program: tutorial. Kharkov-Miskolc : LTD «Planeta-prynt», 2019. 689 p.
8. Pererva P.G., Kocziszky G., Szakaly D., Veres Somosi M. (2012) Technology

transfer / P.G.Pererva., Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI». 668 p.

9. Перерва П.Г. Визначення ризику оцінки стану кон'юнктури вітчизняного ринку асинхронних двигунів / П. Г. Перерва, Т. О. Кобелева // Маркетинг і менеджмент інновацій. 2012. № 1. С. 79-88. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mimi_2012_1_10.

10. Косенко А.П. Диверсифікація направлений технологического мониторинга с использованием тригонометрических функций / А.П. Косенко, Т.А. Кобелева, В.Л. ТОВАЖНЯНСКИЙ // Стратегии инновационного развития экономики. Ч. 2. «Стратегические ориентиры развития инновационной деятельности»: [Монография / под научн. ред. П.Г. Перервы, О.И. Савченко]. - Х.: Щедра садиба плюс, 2013. - С. 152–162.

11. Перерва П.Г., Кобелева Т.О. Маркетингові підходи до моніторингу кон'юнктури товарного ринку промислового підприємства // Екон. вісник НТУУ «КПІ» : зб. наук. пр. Київ : НТУУ "КПІ", 2017. № 14. С. 468-477. URL: <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/108749>

12. Кобелева Т.А., Перерва П.Г. Коррупция как составляющая комплаенс-программы // Стратегічні перспективи розвитку економічних суб'єктів в нестабільному економічному середовищі: зб. тез наук. робіт 2-ї Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. з міжнар. участю, 28-30 листопада 2017 р. – Кременчук, 2017. С. 135-139. URL: <https://drive.google.com/file/d/1VfD6Q-JxttC6E07GewolQywXXc1jhzY8/view>.

Анастасія ШВЕЦЬ

студентка 2 курсу ОС «Магістр»

Навчально-наукового інституту права КНУ імені Тараса Шевченка

науковий керівник: Леонід КОМЗІЮК

к.ю.н., доцент, доцент кафедри інтелектуальної власності та інформаційного права Навчально-наукового інституту права КНУ імені Тараса Шевченка

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ І АВТОРСЬКЕ ПРАВО (ДЕЯКІ АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ)

Актуальність теми дослідження зумовлена зростанням в світі інтересу до штучного інтелекту, адже останнім часом здається, що ми вступаємо у фазу, коли перетин штучного інтелекту та інтелектуальної власності набуває все більшої практичної значущості. Проблема полягає в тому, що розвиток штучного інтелекту занадто стрімкий, чинне законодавство багатьох країн не готове до нової реальності, в якій авторські права на твори можуть належати не лише людині, а й штучному інтелекту.

Творчий потенціал штучного інтелекту не повинен ігноруватися законодавством у тому сенсі, що має бути чіткий і однозначний правовий підхід